

Április 22. a **Föld napja**, célja, hogy különféle akciókkal hívják fel a figyelmet a környezetvédelem fontosságára.

Hazánkban 1990 óta egyre többen csatlakoznak a jeles nap ünnepéhez. Ezen a napon fát ültetnek, rajzpályázatot hirdetnek, környezeti vetélkedőt, patak- és falutakarítást szerveznek sok iskolában, óvodában. Megtanuljuk, gyakoroljuk hogyan vigyázzunk környezetünkre, utcánkra, kerületünkre, városunkra. Fontos, hogy ne csak ezen a napon, de a hét és az év minden napján tegyél valamit a környezeted védelméért. Anyukád és apukád, a családotod segítenek abban, te mit tehetsz bolygónkért. Ha csak a műanyag flakonokat préseled össze otthon és dobod külön gyűjtőbe, már sokat tettél!

Soha nem késő fogyasztásunkon, ökológiai lábnyomunkon zsugorítani! A mindennapi apró cselekedetek része a tájékozódás, mert ha tudod például, hogy mi az az ökológiai lábnyom-számláló, vagy mennyi idő alatt bomlik le egy műanyag reklámszatyor, akkor már azt is tudod, mit kell tenned. Minden nap. Mert ahogy a Föld napja mozgalom egyik jelszava is mondja *Egyetlen nap kevés...* Ezen az oldalon ti is kiszámíthatjátok az ökológiai lábnyomotokat: <http://www.glia.hu/okolabnyom>

Mi ezen a nem is olyan kicsi bolygón élünk. Ez az égitest a Naptól számított harmadik bolygó. A Föld valójában egy óriási űrjármű, amelynek átmérője 13000 kilométer, és 30 kilométeres másodpercenkénti sebességgel száguld a pályáján.

24 óra alatt teljes körülfordulást végez.

Az iskolában megtanultuk, hogy bolygónk felszínét a szél, a víz, a hőmérsékleti változások együttesen alakítják.

A szárazföldek a Föld felszínének 30%-át adják. A fennmaradó 70%-ot a tengerek és óceánok teszik ki. Szóval mindezeket és még ehhez hasonló fontos dolgokat megtanítanak nekünk az iskolában.

Elméletben mindent tudunk a Földről, amit egy jó diáknak tudni kell.

De ez mind nem elég. Sajnos, sokan megfélemedeznek arról, hogy a mi mozgó kis űrjárművünk minden egyes apró részlete maga az élet.

Az eldobált szemét, a mérgező gázok, az állatok és növények pusztítása együtt jár a mi környezetünk pusztításával.

Pedig nem mai darab ez a Földnek nevezett valami. Pontos életkorát nem tudjuk, de számos bizonyíték van arra, hogy bolygónk kb. 10.000 éves.

Korához képest, pedig meg kell hagyni, hogy már rengeteg mindent kibírt. Nem hiszem, hogy továbbra is próbára kéne tenni tűrőképességét.

S ha még évek múlva is szeretnék madarak zenéjére ébredni reggel, vagy ha szeretnénk nyuszt látni az erdőben, akkor tennünk kell nekünk is érte valamit.

Fel kell szednünk a szemetet, védeni kell a növényeket, állatokat és figyelmeztetni kell másokat, hogy ne tegye. Mármint a szemetet a Balatonba, a kitömött állatok testét a szobája falára, hogy ne vásároljon ózont károsító szereket és ne tegye, hogy nem törődik a környezettel.

S ha ezt tudjuk, akkor felkaphatjuk a hátizsákot, felpattanhatunk a bringára, és jöhet a piknik az erdőben. Na, és a szemét az otthoni kukába.

Ezek után pedig nyugodtan hajthatjuk álomra fejünket, mert egy nappal mi is meghosszabbítottuk Földünk életkorát.

Köszöntjük tehát mi is április 22-én a Földet. Kívánunk neki még nagyon hosszú, boldog életet!

[Szabó Lőrinc: Ima a gyermekekért.](#)

(részlet)

A kék bolygó

A Föld egy kilenctagú bolygórendszer – a Naprendszer – része, amelynek bolygói mind a Nap körül keringenek, ha mégoly messze is vannak tőle. A Föld egy év, azaz 365 és $\frac{1}{4}$ -ed nap alatt kerüli meg a Napot.

Földünket kék bolygónak is szokták nevezni, mivel felszínének jelentős részét víz borítja. A világrúrból nézve kéknek látszik. A Földön több száz tenger és öt óceán van. A legnagyobb és a legmélyebb a Csendes-óceán.

A Földet általában hét kontinensre (földrészre) osztjuk: Európa, Ázsia, Afrika, Észak-Amerika, Dél-Amerika, Ausztrália és Óceánia, valamint az Antarktisz. A kontinensek állandóan vándorolnak, és nagy ritkán össze is ütköznek egymással. Ilyenkor azon a területen gyakran reng a föld. Így született az Alpok és a Himalája. A kontinenseket országokra osztjuk.

Európának 45 független országa van, melyben 79 féle nép él, akik 23 hivatalos nyelvet beszélnek.

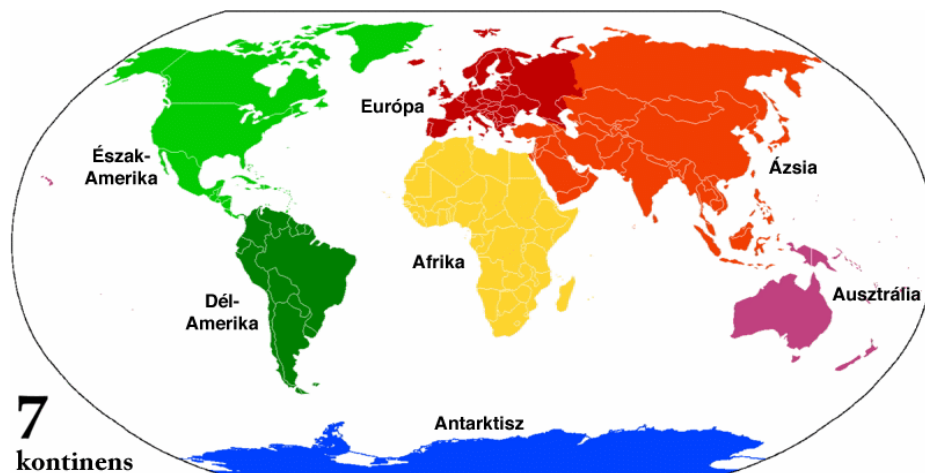
Mi az Európa nevű kontinensen élünk és Magyarország nevű országban.

Országunknak, és minden országnak van zászlaja. A zászló egy rúdra rögzített vászondarab (lobogó), mely árbocon (keresztrudas zászló) vagy rúdon leng (a rúdra van rögzítve). Van több fajta alakú is, de a legelterjedtebb a téglalap. De lehet bármilyen alakú és formájú, amit a szél meg tud lobogtatni.

Régen háborúkban használták a csapatok elkülönítésére és vezénylésére. A legelterjedtebb jelzés egy csapat, vagy küldöttség származási országát jelölendő. Erősen rányomja színvilágára a bélyegét a hadseregtől való származtatás. Leggyakrabban élénk színeket használnak. A legelterjedtebb feladata egy zászlónak egy nép vagy ország szimbolizálása.

A magyar zászló (Magyar Köztársaság) hivatalos állami jelképe és egyben a magyarság egyik nemzeti jelképe. Három egyenlő szélességű, piros, fehér és zöld vízszintes sávból áll.

Színezd ki a zászlónkat!

A FÖLDKEREKSÉG

A Földnek több mint 5 milliárd lakója van. Vannak nagyon sűrűn lakott országok, de van teljesen lakatlan kontinens is: Antarktisz. A különféle emberfajok hosszú évek óta lakják a Földet, és mindig vándorolnak. Így a fehér és fekete bőrű emberrel már szinte mindenhol találkozhatasz, sárga bőrű ember főleg Ázsiában él, az indiánok és az eszkimók is ehhez az emberfajhoz tartoznak.

Az észak-európai emberek jobbára fehér bőrűek, szőke vagy vörös hajúak, kék szeműek. Délebbre haladva az emberek egyre barnább bőrűek és sötétebb hajúak.

Afrikában sokan sárkunyhóban, mások faházban vagy – a városokban – bérházakban laknak. Észak-Észak-Afrikában a barátság jele, ha valakinek erős, cukrozott mentateát készítenek. Pusztá kézzel eszik a húst, zöldséget, darát. Születés, házasság, halál – ez mind ünnep! A faluk népe tamtamdobok

ritmusára táncot járnak. Egyes törzsek tagjai kifestik magukat – a férfiak azért, hogy a csatában visszariasszák az ellenfeleiket, a nők pedig azért, mert tetszeni akarnak a férjüknek. Alaszka a világ legészakibb pontja és sokan, mint életre alkalmatlan területre gondolnak rá, ha hallanak róla. De ez nem így van! Errefelé is élnek emberek, igaz ugyan, hogy a téli hideg zordabb, mint másutt, de a nyár itt is nagyon szép. Az emberek, akik itt élnek, szeretik ezt a földet, és büszkén mondják, hogy Alaszka az északi fény és a végtelen hosszúságú napok földje. Itt október végén beköszönt az éj és napvilágot csak ritkán látunk, de a nyári napok végtelen hosszúsága feledteti a téli sötétséget. Növények a sarkvidéken is nőnek, de csak akkor, amikor elolvad a hó. Itt élnek az eszkimók. Fókabőrből készült csizmát, csuklyás bőrkabátot viselnek, a bőrnadrágjuk fókabőrből, rókabőrből, vagy jegesmedvebőrből készül.

u23491081 fotosearch.com

Az ismertebb eszkimóház, a jégkunyó neve igloo. Kupola formájú falait jégből és hóból építették, a kunyhó alatt egy ásott gödör volt, a bara-bara ahová létra vezetett le és a fényt bálna vagy fókaszírral táplált olajlámpa adta. Az igloo állatbőrökkel volt kibélelve és védelmet nyújtott a legnagyobb hidegtől is. Faházai festett fából készülnek.

Az eszkimó név helyett ma már inkább inuitnak nevezik az északi sarki népeket.

A gyerekek itt is olyanok, mint mindenütt a világon. Vidámak, csintalanok, pajkosak és néha szófogadatlanok. Nyáron minden gyerek a szabadban van, ameddig csak lehet, még ha zuhog is az eső. A nyár itt is a vakáció ideje és különböző táborok, programok várják a gyerekeket, sokan a nagyszülőkhöz utaznak. De a tél beköszöntével megkezdődik az iskolai élet. Szombaton a gyerekek a családdal vannak, vasárnap sok kisgyerek templomba jár a vasárnapi iskolába, ahol a hitről és a Bibliáról tanulnak.

Az iskolába járást sokszor akadályozza a nagy hó vagy a lavinaveszély, gyakoriak a hószünetek, így egyre elterjedtebbé válik a távoktatás, ami a számítógép és az Internet segítségével történik. Azok a gyerekek, akik így tanulnak, csak a vizsgáikat teszik le a tavasz beköszöntével.

Az alaszakai gyerekek más nyelven beszélnek mint Ti, másképpen élnek, másféle dolgokat tapasztalnak, lehet, hogy másképpen tanulnak. De ugyanúgy játszanak, és nagyokat nevetnek, mint Ti, mint minden kisgyerek.

ÉGHAJLAT

Amikor szeptemberben óvodába kezdtek járni, az eszkimó gyerekek már javában hancúroznak a hóban, a spanyol gyerekek pedig inkább úszni mennek. Amikor ti karácsonyra készültök, az eszkimóknál már a Nap sem kel fel és dermesztő a hideg.

A Föld felszínén tehát adott időpontban más és más éghajlatok jellemzőek egyszerre. A Föld egyes részeinek jellemző időjárást éghajlatnak nevezünk. Ezek az elérhetőségek az éghajlati övezetek. Kialakulásukat a Föld gömbalakjának köszönhetik. Az Egyenlítő térsége egész évben egyenletesen sok besugárzást kap, ezért az itt kialakult éghajlat állandóan forró. Így igazából évszakok sincsenek, mert mindig nyár van. A Sarkvidékek térségében egy év leforgása alatt a teljes sötétségtől az egész napos megvilágításig mindenféle állapot előfordul. A levegő alig melegszik fel, mert kevés napsugárzás éri a felszínt. Ezért ez a hideg övezet. Azt mondhatjuk, itt mindig tél van. A Sarkvidékek és az Egyenlítő között a mérsékelt övezet négy évszakai területe található. Mi is ebben élünk. Egy vidék éghajlata attól függ, milyen messze van a sarkoktól (a Föld leghidegebb éghajlatú területeitől) és az Egyenlítőtől (itt van a legmelegebb). Számít még a tengerszint feletti magasság és az óceánoktól való távolság is.

Európa éghajlata

Európa éghajlati szempontból az emberi megtelepedésre leginkább alkalmas kontinens, melyen hat éghajlati terület különíthető el. Tundra, szubpoláris, óceáni, kontinentális, mediterrán, közép-európai átmeneti.

A Föld jellegzetes éghajlattípusai:

Hideg éghajlat: a sarkok közelében a tél hosszú és dermesztően hideg. A Déli-sarkvidék a Föld leghidegebb része. A nyár rövid és hűvös.

A mérsékelt éghajlaton nincs sem túl meleg, sem túl hideg. A partvidékeken enyhe az idő. A parttól távolabb, a szárazföld belsejében a telek hidegebbek, a nyarak melegebbek.

Forró éghajlat: a sivatagban nappal rekkenő hőség van, az éjszaka viszont hideg. Eső csak ritkán és gyéren hullik. A trópusi erdőben soha nincs nagyon hideg. Az esős évszakot sokszor száraz időszak követi.

- Honnan származik az anorák? Az anorák az eszkimók viselete. A fóka- és medvebél csíkonként összevarrva pompás halászkabát-anyag. Hasonlít a plasztikhoz, csak erősebb. A zubbonyokat rénszarvasbőrből varrják. Ingszabásúak és csuklyásak. A karöltőbe éket eresztenek, hogy a kar szabadon mozoghasson. A csuklyát is jó mélyen beékelik a zubbonyba. A csuklya nyílását és az ujjak alsó szélét farkas- vagy kutyaprémrel szegik körül, így szorosabban zár, és a szél nem fúj be. Van, ahol a zubbony alsó széle is prémszegélyes. Így fest az igazi grönlandi eszkimó anorák.
- A kenguru és a koala másutt nem fordul elő, csak Ausztráliában. A koala Ausztrália jelképe. Az eukaliptusz levelével táplálkozik.
- Ausztrália a világ egyetlen országa, ahol a tevék vadon is élnek. A szelíd tevékkel – dromedárokkal – tevéversenyeket rendeznek

A MAGYAR NÉPI VISELET

Tudod, hogyan öltözködtek régen az emberek? Az emberi ruházat alapfunkciója, hogy a testet megvédje a hőmérsékleti ingadozásoktól. Az öltözet azonban megkülönböztető jegyeket is hordoz magán. Tükrözi egyebek között viselőjének a nemét, a korát, de az etnikai hovatartozását, sőt még bizonyos tájhoz való kötődését is, amennyiben szinte minden nagyobb tájegységnek, településnek megvan a maga jellegzetes viselete. A magyar népviselet igen változatos és gazdag, vidékenként, sőt néha faluként más és más. Az ősi öltözködés számos darabja azonban megmaradt és az ország minden részében megtalálható. Ez arra utal, hogy nagyon régen a magyar nép öltözete eléggé egyforma lehetett. A nép komolysága, méltóságteljes magatartása, járása, a ruhaformák zárt, nyugalmas körvonalait követeli. A népi ruhát pontosan szabályok szerint kell felvenni, s mindenkinél egyformán kell álljon a testen szoros, feszes elrendezésben. Elcsúszás, lazaság nagy illetlenségnek számít. A díszbe öltözött paraszt szép szobornak tudja magát, azért ruhája csorbíthatatlan rendjére gondosan ügyel. Festés, fényképezés közben világért sem hajlana és csak a szoborszerű helyzetben akarja magát látni.

Önértetes büszke mivoltát, daliasságát pedig még jobban aláhúzza határtalan pompaszeretete, amely miatt a nép anyagi erején felül költ ruhájára s a színek, anyagok és az arany-ezüst csillogásáért sok mindenről lemond. Elnyomás, szegénység, divat, politika, idegen környezet nem volt képes ősi tulajdonságait megsemmisíteni.

Az egyes vidékek népviselete változott az évszázadok folyamán, de a legősibb magyar ruhadarabokat mindenki viselte. Úgy tűnik, hogy a Duna mentén ittléte óta a népviseletre a magyarság szabott törvényt, semmint hogy mástól kapott volna alapvető ötleteket. A magyar viselet és hímzés keleti emlékei ma is hódítanak a környező népek körében, akik meg vannak róla győződve, hogy az sajátjuk.

A magyar nép egyik legősibb ruhadarabja a SZŰR. Ázsiai eredetű és több ezeréves múltja van. Vállravetve viseli tulajdonosa, akárcsak a magyar férfiak. A magyar paraszt illetve pásztor legfontosabb ruhadarabja: felöltője, védelme a nap, szél és hideg ellen, éjszaka párnája és takarója. Ez díszruhája is, templomba, esküvőre csak szűrben illet menni. Az egész Kárpát-medencében viselték. Anyaga birkaszőrből (rackajuh) vert sárgásfehér szűrposztó vagy abaposztó. Általában hímzéssel, piros vagy fekete rátéttel díszítik.

A földig érő SUBA szintén ősi ruhadarab. Nálunk férfiak és kisebb méretű nők is hordják. Magyar falusi gazdaember nem lehet suba nélkül. Bármilyen drága, a

házasulandó legénynek be kell szereznie. Egész életében büszkén viseli a tekintély e jelképét. Télen a szőrével befelé fordított suba a kocsinülő embert fagy, hó ellen védi, melegben jó kocsikulcsnak. Nyáron kifordítva hűvösen tart. Pásztorok kunyhó, takaró és párnaként is használják. A szűcsök hagyományos, gyönyörű hímzéssel díszítik a subát.

A KÖDMÖN is keleti örökségünk. A rackajuh, néha a kecske szőrmés bőrből készítik. Magyarország egész területén minden rendű és rangú nő és férfi használta ezt a gazdagon hímzéssel vagy rátéttel díszített ujjas kabát félét. Mátyás király 8000 darabot csináltatott serege számára. Végvári katonák menteként használták. A köznépek, főleg az asszonyoknak kedvelt viselete mind a mai napig.

A SZOKMÁNY vastag szürke, barna vagy fekete posztóból készült zsinóros kabát.

Az ING és GATYA ősi viseletét is Keletről hozta magával a magyarság. A derékban erősen ráncolt gatyva természetesen több darabból van.

A népi viselet fontos kiegészítői a kötény, fejdíszek, lábbeli (csizma, cipő, papucs) és ékszerek.

Tudod hogyan játszottak régen a gyerekek? Vesszőparipát, botlovat készít magának, szilaj nádparipán lovagol és kukoricaszárral, csutkával, náddal és napraforgóval játszik. Csontból és fából kifaragott csontcsikóval játszott. Egyszerű játék volt a sárpuska. Agyagos sárból kedvelték a különböző alakocskák készítését. Társasjátékuk volt a hajítófával való célzás; aki eltalálta a célját, az lett a "vezér". Készítettek nemezből szőrlabdát és keményfából elhajítható facöveket. A színes fantáziával megáldott gyermek a növénynek szinte minden részét felhasználta játéka készítéséhez. A gyerekek bojtortjából kis asztalokat, székeket és ágyakat alkottak, mákfejből és napraforgószárból babát, a makkból és a vadgesztenyéből meg megannyi játékfigurát készített. Napraforgó-kalappal karikáztak és a tökön lovagoltak